

sveču zamoriti — vgasiti; — japno mezgati, tretji ga za melto; — zavēčiti, da bo za vavēk; — zizdriti, želno gledati (česko zizati). — Ris, risina (basnoslovno krvoločno bitje), kadar ris spi, gre njegova duhovina drugemu spečemu kri sisat, ako bi kdo spečega risino na trbušnico prevalil, pa se ne zbudi, ne bi mogla njegova duhovina nazaj va-nj iti, pak bi moral umreti. Tako pripoveduje pučka basen.

Slovstvene stvari.

* *Deutsch-slovenisches Wörterbuch* zu Prof. K. A. Madiera's deutschen Lesebüchern für die 1. und 2. Klasse an Mittelschulen. Verfasst von J. Šólar. Laibach 1873 — tako se zove slovník nemško-slovenski, ki ga je ravnokar c. k. deželni nadzornik srednjih šol na Kranjskem gosp. Šólar na svetlo dal, posebno zato, da slovenski mladini, ki v 1. in 2. razredu gimnazije ima prebirati nemška berila, zljajša razumljenje tega, kar v njih bere. Da nemški jezik izprva mnogo težav dela slovenski mladini ravno tako kakor vsaki drugi, to vemo vsi iz lastnih skušinj. Res potrebno je tedaj, da mladi slovenski čitatelj nemške knjige ima prijatelja pri rokah, ki mu koj pové, kaj slovenski pomeni nemška beseda, ki je ne razume. In ta prijatelj mu je Šólarjev „deutsch-slovenisches Wörterbuch“, ki pa učencu še veliko več razjasnuje in razklada, kakor samo prestavo besedi. Hvalevredno misel, naši šolski mladini na naravni in kratki poti učitelja podati, je pa tudi hvalevredno izvršil učeni izdatelj gosp. Šólar. Gotovo je živi potrebi vstregel s to knjigo; to je priznalo tudi ministerstvo nauka. Cena jej je 86 kraje., prodaja jo Lerherjeva knjigarna v Ljubljani.

* *Prijatlom lepoznavske literature* naznanjamo, da je pri Kirchheim-u v Moguncu ravnokar na svetlo prišla „Zgodovina Poljske narodne literature od E. Lipnicki-ga“. Ker v vrsto narodne literature prav za prav le pesniška dela spadajo, ki so v narodu vkoreninjena in vsem krogom najlože umevna, zato obsega omenjena knjiga le poetiška dela in je tako kratka zgodovina Poljske poezije. Vendar omeni pisatelj pri zlitem veku Poljske poezije (1521—1621) tudi slavnega cerkvenega govornika Skargo, čegar izvrsten jezik je imel velik vpliv ne samo na njegove, ampak tudi vse prihodnje čase. Enako se pisatelj pri obravnavi najnovejše dobe ozira na historične in filozofične rezultate, ktere mora vsakdo vsaj površno poznati, ako hoče poezije te dobe razumeti. Knjiga ta je neki prva nekoliko obširniša zgodovina Poljske narodne literature v nemškem jeziku in obsega 145 strani. Dobi se pri gosp. Lercher-ju.

* „*Glas Črnogorca*“ se zove politični tedenski časnik, ki ga na Cetinji izdaja zdaj g. Simo Popović, ko je Turška, Ogerska in Avstrijska vlada „Črnogorcu“ prepovedala vhod v te dežele. Cena na leto mu je 6 gold.

Naši dopisi.

Iz Gorenskega 3. maja. — Kakor besna hijena popada okoli sebe žalostno znana „Laib. Schulzeitung“ po slovenskih učiteljih in sploh po slovenskem časopisju; posebno hud trn v peti pa sta jej slovenska učiteljska lista. Prav po izreku: „qualis vir, talis oratio“, udriha njen vrednik in vitez paragrafov Polde Gariboldi skor v vsaki številki po teh listih, vse v blato metaje, da bi jih prej ko mogoče vničil, sebi pa avtokracijo zagotovil. Pogledimo le, kaj počenja, da bi svoj namen dosegel.

Pri vsaki priliki se po vitežki na prsi trka, zagotavlja, da je „einzig und allein von der Idee beseelt, an der Hebung unseres Volsschulwesens mitzuarbeiten“, potem pa levíte bere slovenskim „Mesner-Lehrerjem“, in jih pred svetom smeši, kako so nevedni, nemarni, da še najnovejih planketov nimajo, da se dadó voditi kot otročaji od duhovnov, sploh iz vsake vrstice diha zagrizeno sovraštvo do národnih učiteljev. Toda h koncu jo zviti gosp. vitez paragrafov zopet drugače zasučé, dobro vedoč, ako od konca do kraja tako dela, da potem ga še peščica s tolikim trudom pridobljenih kruhaborcev in veteranjakov na cedilu pusti in list — ki že tako za sušico hira — pa je v nevarnosti, in kaj potem? — Kje neki — si misli — bodem potem svojo puhlo učnost prodajal in svoje lažnjive in strupene notice belodanil? Ako tega ni, potem pa tudi ne pridem za deželnega šolskega nadzornika, za ktere ga bi bil tako rad. Zato hajd! krene jo na koncu vsakega sestavka na drugo pot, ter se začne dobrikati in hliniti, prav kakor je lastno njegovi plemeniti osebi in natori, ter zavračati krivdo na druge njemu zoperne. Na ta način so pisani vsi sestavki v tem bornem lističu. A vkljub temu se še drzne ta korumpirana nemčurska svojat slovenske učitelje in časopisje pred svetom črniti in blato gaziti! Mar mislite, da je ono res tako kratkega razuma, da ne pozná mu nastavljene pasti? Visoki vrednik! kažite nam, koliko ste že Vistorili za slovensko narodno šolstvo, učiteljstvo in sploh za slovenski narod! V vseh osmih številkah Vašega lista ni družega nego veliko dima, pa malo ognja, veliko vpitja, pa malo volne. Zato gosp. vitez le pri miru pustite naše časopisje, in ako hočete že pisariti o naših ljudskih šolah, pojte nekoliko let za podučitelja in učitelja, da je tako bistveno spoznate in vse druge razmere ljudskih učiteljev in slovenskega naroda! Sicer pa vam povemo, da je nam naše slovensko časopisje in slovenski narod ljubše, za ktere ga se bomo tudi vedno trudili in delali, kakor vsa nemčurska svojat s svojim revnim listom.

—e— učitelj.

Iz Trebnega. — Za župana v Trebnem je bil pri volitvi 17. u. m. izvoljen gosp. Emanvel Tomšič, posestnik v Trebnem, za županijske svetovalce pa so bili izvoljeni gospodje: Edvard Schaffer, grajščak na Višnji Gorici in c. kr. rezervini stotnik, Andrej Orašem, posestnik v Česnovku, Janez Grandovc, posestnik v Ponikvah, Janez Dular, posestnik v Rodnah, Anton Strajnar, posestnik v Lukovki in Janez Radelj, posestnik v Ponikvah.

Iz Litije. — Ministerstvo kupčijstva je dovolilo pošto v Polšniku, ki je v zvezi s pošto Litijsko.

Iz Vrhnike 9. maja. — Kar je potihnila volilna borba, zaspalo je pri nas nekako navadno življenje — smrtna tihota vlada. Prosti poljedelec hití, ako mu vreme pripušča, po svojih opravilih na polje; propali nemčurji pa, starim mitičnim bogovom enaki, naslanjajo se otožno na stole tukajšnje kavarne, premišlujejo svojo sedanjo osodo. Nekdanje gospodstvo a vendar tem gospodom nikakor iz glave izpuhteti ne more, vladovanje muhomedansko je zginulo, ne ostaja jim tedaj družega nego posel kritikovanja; al to jim dosti koristilo ne bode, vsaj vemo, da zelo stare ôse ne škodujejo vedno. Delovanje sedanjega županstva, v primeru s poprejšnjim, je res v vsacem oziru hvale vredno. V naši srenji pozná se v tem kratkem času županovega poslovanja, da je on mož na pravem mestu, iskren boritelj za soseskine pravice, če tudi mu zagrizeni sovražniki, ki za našo občino še toliko niso storili, da bi bili račune položili o svojem zanikernem gospodarstvu, mu marsiktero poleno pod noge vržejo. Želeti je, da bi ga pri napravi štirirazredne ljudske šole krepko podpirali pošteni srenjčani, da